

AGUSTÍ COLOMINES

Deslliurar-se dels miratges

CiU ha entrat en una fase caracteritzada per la pèrdua del Govern i de múltiples ajuntaments i consells comarcals i de la influència que exercia en el passat sobre el Govern espanyol. Podia no haver estat així, però la constitució del Govern catalanista i d'esquerra ha posat en mal camí la federació nacionalista i, de passada, ha fet veure a tothom que, en conjunt, el nacionalisme català és més dèbil del que s'ha dit.

El principal problema de CiU és el mateix origen. Va sorgir com a coalició electoral el 1979 després dels magres resultats de la coalició precedent, el Pacte Democràtic per Catalunya, en les primeres eleccions generals del 1977 (514.647 vots i onze diputats), que van situar el nacionalisme català moderat com a quarta força política de Catalunya en nombre de sufragis rebuts, rere la coalició Socialistes de Catalunya, el PSUC i la mateixa UCD (per bé que en aquests dos últims casos no en nombre de diputats), mentre que UDC, integrada en la coalició Unió del Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya, va sortir-ne encara més mal parada (172.791 vots i dos diputats). I, tot i així, en les eleccions d'aquell any 1979 CiU ni tan sols no va sumar les forces dels uns i dels altres, ja que va obtenir 483.353 vots i vuit diputats i d'aquesta manera va esdevenir la quarta força electoral tant en nombre de sufragis rebuts com d'escons. Entretant, la coalició Centristes de Catalunya (liderada per l'ex-UDC Anton Canellas) superava el PSUC i es col·locava en segona posició, rere un PSC ja integrat al PSOE, i donava com a resultat el mateix d'ara: que dos partits d'obediència espanyola encapçalaven la política catalana. Si a tot això, a més, hi sumem que el nacionalisme català radical no va arribar mai a superar ni de bon tros el llindar dels 150.000 vots i un escó (Heribert Barrera), em sembla que comencem a posar les coses al seu lloc. En general, per tant, malgrat que l'aspiració d'autogovern era compartida per la majoria dels partits catalans (llevat dels exfranquistes) i va rebre un suport popular notable, es pot afirmar que en arrencar la

democràcia el nacionalisme català no era ni majoritari ni hegemònic. I si no ho era electoralment, encara és més cert que no ho era ni sindicalment ni socialment.

El fet que CiU guanyés les primeres eleccions al Parlament de Catalunya de 1980 i que a partir d'aquell moment Jordi Pujol es convertís en el líder carismàtic de la coalició, però també del país, no pot amagar el fenomen que acabo d'explicar. Les successives victòries que van fer possible que CiU governés la Generalitat de Catalunya durant 23 anys tanmateix no van resoldre la baixa capaci-

“Les victòries que van permetre a CiU governar durant 23 anys no van resoldre la baixa capacitat de penetració del nacionalisme català en sindicats, associacions cíviques, mitjans de comunicació, patronals, etc., sense la qual no tira endavant la reconstrucció nacional”

tat de penetració del nacionalisme català en sindicats, associacions cíviques, mitjans de comunicació, patronals, etc., sense la qual era impossible tirar endavant el procés de reconstrucció nacional amb un mínim de garanties. Aquest ha estat el gran *handicap*, perquè haver aconseguit de mantenir-se en el poder durant tant de temps i d'haver crescut com a partit a recer de l'administració ha aconseguit crear el miratge de la fortalesa del nacionalisme, sostingut, a més, per l'excepcionalitat del líder. La desaparició de totes dues coses és el que fa que la crisi de CiU sembli avui tan profunda. Això és el que Pujol no va saber entendre –ni preveure– el 1999, quan hi havia qui reclamava, com un servidor, la formació d'un Govern nacionalista entre CiU i ERC (aleshores ben predisposada a fer-ho, si més no de paraula). I és que si Pujol i CiU, amb la conformitat d'ERC almenys fins al novembre del 2003, van maldar per fer creïble que a Catalunya hi havia una contradicció principal, per dir-ho en termes clàssics, que passava per bastir una política nacional (com passa a Espanya entre el PP i el PSOE en temes d'estat) que vertebrés la sobirania catalana, era absurd desestimar la idea i que CiU acabés lligada a la imatge dretana, antidemocràtica i espanyolista del PP.

Sí, ja ho sé, el 16-N CiU va guanyar les eleccions, però ERC va llegir els resultats d'una manera molt diferent a com ho havia fet el 1999, emborratxada per un èxit electoral que, de moment, ha fet que cometin el mateix error (esdevenir subsidiaris de la política espanyola i donar-li aire) que CiU va cometre durant aquests anys. Aquesta concatenació de debilitats (polítics, socials i partidistes) ha malmès l'oportunitat de deslliurar-se del miratge de governar sense tenir l'hegemonia. En fi, de relacionar-se amb la societat i amb l'entorn polític des del nacionalisme desacomplexat. No subaltern, vull dir.

Agustí Colomines i Companys és professor d'història contemporània a la Universitat de Barcelona